

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Deres ref.
12/3788-

Vår ref.
12/3195-17 440.01/EIST

Dato:
Oslo, 04.02.2013

Høring - Tiltak mot ulovlig innleie av arbeidskraft - Søksmålsrett for fagforeninger og utvidet kompetanse for Arbeidstilsynet

I

Landsorganisasjonen i Norge viser til departementets høringsbrev av 20. desember 2012 med høringsnotat om søksmålsrett for fagforeninger mv.

LO er meget opptatt av de temaer som saken gjelder og vi er meget tilfreds med hovedtrekkene i forslaget. LO har i tidligere høringsuttalelser gitt uttrykk for at det er grunn til bekymring for utviklingen i bemanningsbransjen. Slik er det også fortsatt. Forslaget bekrefter Regjeringens vilje til å forbedre håndheving av fastsatte lønns- og arbeidsvilkår innenfor bemanningsbransjen som på mange måter står i en særstilling når det gjelder uakseptable vilkår for arbeidstakerne.

II

Forslaget om *kollektiv søksmålsrett* for fagforeninger vil være et viktig skritt i retning av å motvirke sosial dumping og sikre likebehandling av lønns- og arbeidsvilkår for innleide arbeidstakere. Kollektiv søksmålsrett som foreslått i høringsutkastet, er noe nytt i norsk rett og det er gode argumenter for kollektiv søksmålsrett også i andre sammenhenger enn ved innleie, herunder midlertidig ansettelse. En slik utvidelse vil imidlertid antakelig kreve en ny høringsrunde, noe som vil forsinke reformen vesentlig. Det er etter LOs oppfatning viktig at det lovforslaget som ligger i høringsnotatet blir fremmet for Stortinget så raskt som mulig. Dette vil gi erfaring og mulighet til å prøve ut ordningen med kollektiv søksmålsrett, og et bedre grunnlag for å vurdere kollektiv søksmålsrett også på andre områder. LO vil følge opp dette i en senere sammenheng.

Høringsutkastet inneholder også forslag om en forsiktig utvidelse av Arbeidstilsynets myndighetsområde. LO stiller seg positiv til forslaget og viser til våre kommentarer nedenfor.

III

LO er i hovedsak enig i høringsutkastets fremstilling av gjeldende rett. Departementet viser til at det ikke har blitt reist søksmål om innleiespørsmål på grunnlag av gjeldende regler i tvisteloven om representative søksmål. Dette er riktig. En av grunnene til at det ikke er reist slike søksmål, er antakelig at dette ville reist vanskelige spørsmål av prosessuell art. Innleieforhold er relativt kortvarig og vil ofte være avsluttet før saken kommer til doms. Rettstilstanden i dag gir derfor en meget liten grad av rettsbeskyttelse mot ulovlig innleie

I høringsutkastet foreslås det at "*fagforening som har medlemmer i en virksomhet...*", kan reise kollektivt søksmål. LO forstår dette slik at det er den lokale fagforening, klubben, som kan reise og er part i søksmålet. LO er kjent med at mange virksomheter, for eksempel entreprenører i byggebransjen, leier inn mange ansatte uten at selskapet har en eneste fast ansatt produksjonsarbeider. LO ønsker ikke tiltak som kun retter seg mot det organiserte arbeidsliv. Det bes derfor om at departementet klargjør at avdeling eller forbund som har rettslig interesse kan gå til søksmål om ulovlig innleie og at søksmålsadgangen også omfatter virksomheter som er uorganiserte eller ikke har egne ansatte.

Høringsutkastet sier ikke noe om *partshjelp ved det kollektive søksmål*. Det bør understrekes i proposisjonen at de alminnelige reglene om partshjelp kommer til anvendelse og at en hovedorganisasjon kan være partshjelper etter vanlige regler.

Høringsutkastet uttaler ikke noe om det skal betales rettsgebyr. Reelt sett er det her tale om søksmål "*fra arbeidstaker*", jf rettsgebyrloven § 10 nr 10. Om nødvendig må rettsgebyrlovens bestemmelse endres slik at det klart fremgår at kollektive søksmål blir gebyrfrie.

IV

I høringsutkastet heter det at det kollektive søksmålet kan angå "*lovligheten av innleie*". Lovproposisjonen bør gi en nærmere avklaring m.h.t. avgrensningen av søksmålgjenstanden. LO har merket seg at forslaget om kollektiv søksmålsrett også vil omfatte søksmål om det foreligger entreprise eller innleie og ber om at dette understrekes i proposisjonen. Grensene mellom innleie og entreprise kan være uklar og som følge av likebehandlingsprinsippet er det nærliggende å anta

at avtaleforholdet i mange sammenhenger vil bli betegnet som entreprise, og ikke innleie.

LO støtter forslaget om at man kan få en rettskraftig avgjørelse for bestemte enkeltpersoner i et kollektivt søksmål. Vi forstår forslaget at et slikt søksmål med utvidet rettskraft ikke må bygge på samtykke fra vedkommende arbeidstaker og vi ber om at dette presiseres i proposisjonen.

V

Det er problematisk at kravet om rettslig interesse skal foreligge fram til domstidspunktet når det kollektive søksmålet gjelder *lovligheten av innleien*. Mange innleieforhold er av kort varighet. Det vil derfor være en fordel om søksmål om lovligheten av innleie kan kombineres med erstatningskrav fra navngitte arbeidstakere. Når det reises krav om erstatning eller om ansettelse, vil rettslig interesse foreligge selv om innleieforholdet er avsluttet. Når det ikke er aktuelt med slike tilleggskrav, vil kravet om rettslig interesse skape usikkerhet.

For å skape avklaring på dette punkt, foreslår LO at det tas inn i lovteksten en bestemmelse som uttrykkelig sier at det kollektive søksmål også *kan reises etter at de omstridte innleiavtaler er avvirket*. En slik bestemmelse vil trolig forebygge atskillige tvister.

Departementet legger til grunn at det i et kollektivt fastsettelsessøksmål må framgå hvilke innleieforhold som omfattes av søksmålet. Det er LO enig i.

VI

LO er enig i den foreslåtte bestemmelsen om suspensjon av søksmålsfristen for erstatningssøksmål. Suspensjonsperioden bør være fra søksmålstidspunktet og inntil de foreligger rettskraftig dom.

LO har forståelse for at fristen for å kreve *ansettelse* i innleiebedriften i denne omgang ikke foreslås omfattet av fristsuspensjon. Et krav om ansettelse som reises lang tid etter fratreden reiser praktiske problemer som i tilfelle må utredes nærmere.

VII

Departementet har også foreslått en forsiktig utvidelse av Arbeidstilsynets myndighet. LO støtter forslaget om dokumentasjonsplikt overfor Arbeidstilsynet og om utvidet adgang til å gi pålegg mv. Det kunne imidlertid vært ønskelig at myndighetsområdet fikk et videre omfang.

Arbeidstilsynets myndighet bør fastlegges på grunnlag av hva som er hensiktsmessig og ønskelig. Det er ikke grunn til å ha prinsipielle innvendinger mot myndighetsutøvelse for det som i høringsnotatet karakteriseres som "*privatrettslige regler*". Dette er imidlertid også et spørsmål om Arbeidstilsynets ressurser.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Ellen Stensrud
(sign.)

Einar Stueland
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.